పట్నానికి చివర—పెద్దచెరువు. పెద్ద చెరువుకి—ఎత్తయిన గట్టు. ఎత్తయిన గట్టునుంచి నేలకి వాలు. వాలు దిగువన చెట్టు. చెట్టుకింద గుడారం. గుడారంలో ఓ మూల పాముబుట్టల దొంతర. అన్నిటికన్నా పైబుట్టమీద నాగస్వరం. బుట్టల పక్కన నేలమీద పాముపొరల చుట్ట. దానికింద పాముచర్మాల కట్ట. పాతగుడ్డలూ, ప్లాస్టిక్ కాగితంముక్కలూ కప్పివేసుకున్న ఆ గుడారం మరోమూల మంచినీళ్ల కుండ.

ఆమె పొయ్యిముందు కూర్చుని పొయ్యిమీద ఏదో ఉడకేద్దామని తెగప్రయత్నం చేస్తూంటే— అతగాడు వొట్టి నేలమీదే వెన్నువాల్చి మిన్నుకు కన్నులప్పగించి దేనిగురించో దీర్ఘంగా ఆలోచించేస్తున్నాడు. ఊపిరంతా బిగబట్టి ఎంతవూదినా పొగే తప్ప మంటరాని పొయ్యిమీద వంట చెయ్యలేక ఆ మంటంతా మగాడి మీద చూపిస్తూ... ఇట్లాగయితే లాభంలేదు మామ. నాల్దబ్బులూ, పుల్లముక్కలూ పట్టుకొత్తేకాని ఈ సంసారం చేయడం నా తరం కాదు" అనేసింది. రాళ్ల పొయ్యి ఊదీ ఊదీ వొచ్చిన విసుగుతోనూ ఊదిన కన్నీరుతోనూ. ఆ మగాడటునుంచి వొత్తిగిల్లి— ఆమెవేపు తిరిగి..." నీకుమాత్తరం నాల్దబ్బులు సంపాదించాలని లేదా? నాటుసారా పూటుగా తాగాలని లేదా? కానేటి సెయ్యమంటావు నా రాతా నీ రాతా బాగోనేకపోతే? నువ్వు మనసుపడ్డావని పట్నం లగెత్తుకొచ్చా కానీ మన బతుకుతీరు కిక్కడేమంత అనుకూలంగా లేదు. ఏడజూసినా ఏడంతస్తుల మేడలే. వాటిముందూ వెనకా కూడా బెత్తెడు మట్టినేలే ఉండదు, యిగ గడ్డేనా ఎలా మొలుస్తది? పెరళ్లూ మొక్కా మోడూ ఉన్న ఇళ్లే తక్కువ. ఇగ పురుగూపుట్రకీ పాములకీ సోటెక్కడ? అనగూడదు గాని మనసులకే సోటు సాలని మహాపట్నమే ఇది. మనలాటోళ్లకి మనుగడ మరీ కస్టం. తొందరగా మకాం మార్చడిమే మంచిదే..." అన్నాడు. అవకాశం దొరికిందే చాలని తన అనుభవాన్ని ఏకరువుపెడుతూ.

బుట్టలో పాముని పెట్టుకుని... మెడలో ఒక పాము నేసుకుని... నాగస్వరమూదుతూ వీధివీధి తిరుగుతూ... "నాగరాజొచ్చాడు" అనీ "నాగదేవతొచ్చింది" అనో పాముని ప్రదర్శిస్తూ బియ్యమో, డబ్బులో సంపాదించేవాడు.

"పురిటిగదిలో పొగేశారో మరా శిశువుకి జీవితంలో పామువిష మెక్క"దని చెబుతూ పాము పొర లంటగట్టేవాడు.

"నాగుపాము శిరసు మీది మణి. దీన్నిగాని ఉంగరంలోనో గొలుసులోనో తీసి ధరించారో అంతా మేలే జరుగుతుంది. అంతేకాదు, యిషం ఏటి సెయ్యదు" అంటూ నకిలీమణులమ్మాడు.

"తమరికి తెలుసో తెలవదో కాని నాగుపామూ జెర్రిగొడ్డూ... ఆడా మగా... పరవశిస్తూంటే కొత్త గుడ్డ పరిచామో... అవి రెండూ అలాగే వొస్త్రం మీద కొస్తాయి. ఆటికలయిక తరవాత... అవెల్లిపోయాక ఆ వొస్త్రం తీసుకున్నామా అదురుష్టమే అదురుష్టం. ఆ వొస్త్రం మట్టుకుని ఏ కార్యంమీద బయలెల్లినా జయమే. ఇజయమే..." అంటూ శుభ శోభన వస్త్రాలమ్మాడు.

"తెల్లీశ్వరేరు. మట్టిలో పాతితే మొక్కయి యేళ్లూనుతుంది. చుట్టుపక్కలామడదూరం వరకూ ఏ యిషపురుగూ రాలేదు. రాదూ" అంటూ వేర్లమ్మాడు.

కాలానుగుణంగానూ పట్నవాసుల మెప్పూ ధర్మమూ పొందేందుకూ తన పాములకి పేర్లు పెట్టాడు. ఆ పేర్లు వాటికి అలవాటూ చేశాడు.

పెద్ద పడగా...పర్సనాలిటీ (?) ఉండి... ఎవరినీ లక్ష్యపెట్టనట్లూ, రఫ్‌గానూ ఉండే చింతనాగు— చిరంజీ!

సన్నగా... నాజూకుగా... అందంగా... ఉండే మల్లినాగుకేమో శ్రీదేవి!

నాగస్వర కదలికలే సూచనలుగా— చిరంజీ చేత స్టెప్పులేయిస్తున్నట్లు... పడగ నేలకి కొట్టి కోపం చూపేటట్లు— ఆ పాముకి శిక్షణనిచ్చాడు విధిలేక. నాగన్న బుట్ట మూతతీసి— 'చిరంజీ!' అని పిలవగానే అది బుస్సుమంటూ పొగరుగా లేస్తుంది.

శ్రీదేవీ! అంటూ ఆ బుట్టమూత తీసేసరికి— సన్నజాజిలాంటి ఆ పాము, మల్లెనాగు మెల్లగా... మెలికలు తిరుగుతూ... వంపొలికించుతున్నట్లే వయ్యారాలు పోతూ... నాగస్వరాని కనుగుణంగా నాట్యం చేస్తుంది.

తరువాత చిరంజీ శ్రీదేవీ పాములు రెండూ కలిసి డాన్సులే చేస్తాయి. స్టెప్పులే వేస్తాయి. చూపరులు చిత్తరువులే ఐపోయేవారు. నాలుగు డబ్బులు రాలేవి. కానంతలోనే జనం టేస్టు మారిపోయింది. నాగన్న గూండా అని పేరుపెట్టుకున్న పెద్దపాముని వాళ్లు ఖల్‌నాయకంటూ— దానికి ముంగిసకీ ఫైటింగ్ పెట్టమని కోరారు. అది నాగన్న కెంతమాత్రమూ ఇష్టం కాకపోయింది.

ఈ మనుషుల మనసులెంత కుళ్లిపోయాయి! ఎంత వీషం నింపుకున్నాయో! ఆటలో పాటలో అంటే మనసూ ముచ్చటా పడడంలో అర్థముంది కానీ— ఎదుటివాళ్లు కొట్టుకుచస్తూంటే చూడడం వినోదమేమిటి? ఎవరో రక్తాలు కక్కుకుంటూంటే వీళ్లకి రంజు ఏమిటి? ఫైటింగులూ, మర్డర్లూ మనసేమిటి? వీళ్లు మనుషులా? రాక్షసులా? సినిమాల పిచ్చి తలకెక్కేసి హింస హింస అంటూ కొట్టుకుపోతున్నారు! సినిమా అయితే బొమ్మ. నీడ. ఆ దెబ్బలాటలు ఉత్తుత్తివి. నటన. నాటకం. ఆ రక్తం రంగునీళ్లు. ఆ చావు అబద్ధం. కాని తన పాము నిజం. తన ముంగిస నిజం. వాటి ప్రాణం నిజం. వాటి రక్తం నిజం. పాము తనని బతుకు భగవంతుడా చచ్చినా తన పాముని చేతులారా ముంగిసచేత చంపించడుకాక చంపించడు. ఎంత పాములాడయినా తనకీ నీతి న్యాయమూ ధర్మమూ ఉన్నాయి. అలాగ... వాళ్ల కోరికని కాదనేశాడు. అంతే. వీడి సంపాదన మరీ పడిపోయింది. మొదటే పూటబత్తెం పుల్లవెలుగూ బతుకులు. ఆపైన సాయంత్రమయ్యేసరికి సారామీదకి పారిపోయే మనసూ జిహ్వా. రేపటికి కూడా దాచుకోగలిగేంత సంపాదన కాదు. ఏరోజు ఆర్జించిందారోజే సున్నకి సున్న హళ్లికి హళ్లి. ఆర్జనెంతని? మహాఐతే పాతిక...పోనీ...ముప్పయ్. ఆ మధ్యనుంచీ అదీలేదు. మూడురోజులయి— మరీ సంపాదన నాసినం అయిపోయి— మొ[illegible]డూ పెళ్లాల మూతులు డొక్కలూ ఎండిపోవ[illegible] మొదలెట్టాయి. గడ్డురోజు లొచ్చిపడిపోయి— దినానికొకసారి గంజి తాగడమే ఘనమూ గగనమూ ఐపోయింది. మూడునెలలయి ముందూ వెనుకా చూసుకోనక్కరలేకుండా రెండుపూటలా భోజనం చెయ్యడాని కలవాటుపడ్డ ప్రాణానికి ఒక్కసారిగా చేతిలో డబ్బులాడడం మానేసేసరికి వొళ్లు మంటెత్తిపోయింది. పాములయితే— ఆకలి తక్కువ. మాటలు రానివి. గాలిమీదే నెలలకి నెలలు బతికేగలవు. కాని... ఆడదయి అస్తమానమూ డబ్బులు డబ్బులంటూ నసపెడుతూ ప్రాణాలు కొరికేస్తూందే మూన్నాళ్లయి! పాపడు పాలకోసం చీటికీ మాటికీ గొంతు చించుకు అస్తాడే వొళ్లు కంపరి మెత్తేలా! ఏంచెయ్యాలి? అని నిన్ననే ఆలోచించాడు తీవ్రగా. నిన్నటికే రెండు రోజులనుంచి పస్తులు మరి.

పాముల్లో రకాలంతగా మనుషులలో రకాలని ఎరుగకపోయినా; విషపుపాముల గురించే తప్ప విషపు మనసుల గురించి విశేషజ్ఞానం లేకపోయినా; నాగన్న మరి వెర్రినాగన్నేమీకాడు. జీవ[illegible] చదరంగం వాడికి కొన్ని తెలివితేటలు నేర్పిం[illegible] బతుకు గడ్డుదౌతున్న కొద్దీ దాని నెదుర్కొందుకు తెలివితేటలూ పుడుతూంటాయి. అవి వక్రమేనా కావచ్చు, సక్రమమేనా ఇవొచ్చు. అది వేరే విషయం.

నాగన్నకి —పాములనాడించడంతో పాటు మరొక అలవాటయిన విద్య కూడా ఉంది. దానిని విద్య అనదగునంటే. అదేమిటంటే.... పాము నాడిస్తూ బిచ్చమెత్తుకుంటున్నట్లు గడప ఎక్కడం... అనుకూలంగా ఉన్న యిల్లనిపిస్తే అటూయిటూ చూసి, ఎవరూ కానకుండా పాముని యింట్లో వొదిలేయడం. తను ఏమి ఎరగనట్లు జారుకోడమూ. తన పాము చల్లగా పెరట్లో దూరుతుంది. తరవాత ఎవరి కంటో పడుతుంది. పామంటే ఝుడుసుకునే పిరికపందలు. ఇంటివాళ్లు పాములవాడికి కబురంపుతారు. పాముని పట్టడానికి మస్తుగా ముట్టజెబుతారు పాములోడికి. కాని... ఈ ట్రిక్కులోనూ ఓ చిక్కుంది.

అదేమిటంటే — ఒక్కొక్కప్పుడు పాము మరి దొరకకుండా తప్పించుకుపోవచ్చు. ఒక్కొక్కరు

ధైర్యవంతులుంటే వాళ్లే పాముని చంపె య్యొచ్చు. ఎలాగయినా కష్టమే. నష్టమే. పామంటే తక్కువ విలువ కాదు తనకి. అందుకే మూడు నెలలలోనూ పది పన్నెండు సార్లుకంటే పాము ట్రిక్కు ప్రయోగించలేదు నాగన్న. కాని... పరిస్థితులు మరీ దుర్భరమైపోయి... విధిలేక.. నిన్న రాత్రి ఒక పామునీ... గూండా అని పేరు పెట్టుకున్న పాముని ఒక ఇంట్లో వొదిలొచ్చాడు. అర్ధరాత్రి. గూండాకి విషముండదన్న మాటే కాని పరమ భయంకరంగా ఉంటుంది. మచ్చలతో అస హ్యంగా ఉంటుంది. మామూలు మనుషులు చూశారో... వాంతొస్తున్నట్లయిపోతుంది. పిరికి పందయితే ఉచ్చకార్చుకుంటాడు. ఝుడుసుకుచ స్తా[illegible]బావుపాటి ఆ పాముని చూసి. గూండాకి తన మనసు తెలుసు. అందుకే దానిని వొదిలొ చ్చాడు రాత్రి... ఆ ఇంట్లో. ఆడదానికిదేమీ తెలి యదు. "ఇవాళ డబ్బులొస్తాయిలేవే... సణగ మాకు" అని కసురుకున్నాడే గాని నాగన్నకి ఆత్రంగానే ఉంది ఇంకా ఎవరూ రాలేదేమా అని. పది గంటలయిపోతూంది. ఈ పాటికాయింటి వాళ్లకి పాము కనబడి... కంగారెత్తి... పాముని పట్టమంటూనో చంపమంటూనో ఎవరో ఒకరు రావొద్దూ?

వాటి ఆలోచనలను భంగం చేస్తూ —చెరువు గట్టు మీద స్కూటరాగిన చప్పుడు! నాగస్వరం విన్న పాము పడగెత్తి చూసినట్లటు చూశాడు. వాడికళ్లల్లో మెరుపు. ఎవరో వొస్తున్నారు. తన గు[illegible]వేపే... అమ్మయ్య.... బేరం తగిలింది.

"[illegible]క్కడెక్కడో పాములాడున్నాడట?" అడిగాడు ఆ యువకుడు.

"నేనే బాబూ... నాగన్నని.. పాములోడిని... పెద్దోరు..ఏటిలా గొచ్చేరు?" వినయంగా అడిగాడు.అమాయకత్వం నటిస్తూ.

"మా ఇంట్లో ... పెరట్లో.. పాముదూరింది."

ఆ మాటతో —వాటి మనసులోనే కాక వాడి ఆడదాని మనసులో అమృతం కురిసింది.

"అలాగా బాబూ" అన్నాడు తొణక్కుండానూ బెణక్కుండానూ.

"దాన్ని చంపాలి....."

"చెమించండి. నేను పాముని పడతానే కాని చంపను. నాగరాజు మా కులదైవం—"

పట్టినా చాలు".

"అలాగే... ఎంతిస్తారో సెలివివ్వండి. కష్టం కిడతదో కిట్టదో చూసుకుని....."

"ఎంత కావాలేం....?

"రెండొందలు...."

"మరీ ఎక్కువ..."

"అలాగనకండి. పాముని పట్టడమంటే పేణాలతో చెలగాటం..."

"పామునీదే ఔతుందిగా? చర్మం... విషం...."

"అదేమన్న మాట బాబూ? కోసిన జుత్తు మంగలిది. అలాగని ఊరికే జుత్తు కోస్తాడా? పెద్దోరు. బేరమాడతారేటి బాబూ. పెరట్లో పామంటే పక్కలో బల్లెం. ఇసప్పురుగే చీకట్లోకో ఇంట్లోకి జొరబడిందంటే..."

యువకుడు ఆలోచనలో పడ్డట్లు కనిపించాడు.

"పాము పొంచుంటదయ్యా. నమ్మకూడదు. పిల్లా పాపా తిరిగే ఇల్లు. డబ్బుకి చూసుకోకండి. మనిషిని మల్లేనే పామునీ నమ్మడానికి లేదు."

"వందిస్తాను—"

"మరో పాతికేయించండి. బొత్తిగా కూలి కిట్టదు."

"సరే."

"అడ్వాన్సిప్పించండి. ఆడదానికిచ్చొస్తాను. అది బజారెల్లాలి, నూకలు తేవాలి..." యువకుడు రెండు పదులివ్వబోతే —ఆడదే అందేసుకుంది. అందుకుని... గుడారంలోకి వెళ్లి.... ఓ గుడ్డ సంచీ తెచ్చి యజమాని కందించి...." నాగస్వారం... మణి... తెల్లీశ్వరయేరూ... అన్నీ ఉన్నాయి. చూసేను. క్షేమంగా తిరిగిరా పాముని మెళ్లో వేసుకుని" అంది. నాగన్న నవ్వి. ఆకాశం వేపొక దణ్ణం పెట్టి. యువకుడి వెనుక చెరువుగట్టెక్కి స్కూటరు వెనక కూర్చున్నాడు వాహన యోగం పట్టినందుకు మురిసిపోతూ. వాడి మనసూ పరుగెడుతూంది వాడి శరీరంలాగే. దెబ్బకి మూడ్రోజుల దరిద్రమూ వొదిలిపోతూందీ బేరంతో. తనూ ఆడదీ పూటుగా తాగాలి. పుష్టిగా తినాలి. పిలగాడి పొట్టపాలతో నిండిపోవాలి.

పరుగెత్తి పరుగెత్తి ఆగింది స్కూటరు. "ఇదే ఇల్లు... రా లోపలికి..." అంటూ తాను దిగి నాగన్నను తన వెనుక రమ్మన్నాడు. వాడు గుంభనంగా నవ్వుకుంటూ అతని ననుసరించాడు. ఆ యింటి తీరు గమనిస్తూ —డబ్బు బాగా కలోళ్లే. మణో, యీశ్వరేశో అంటగట్టి మరింత డబ్బు చేసుకోవచ్చేమో సూడాల.

ఎలా తెలిసిపోయిందో.. "పాములాడొచ్చాట్ట... పాముని పడతాట్ట..." అంటూ చుట్టుపక్క ఇళ్లవాళ్లు బిలబిలా వొచ్చేసారు; అంతవరకూ ఆ చాయలకు రావడానికి భయపడిపోయిన వాళ్లు కూడా —పాములాడి అండ చూసుకుని కాబోలు. పది మంది చేరితే నోరూరుకుంటుందా? వాగుడు మొదలెట్టారు. తమ జ్ఞానం ప్రదర్శించడం ప్రారంభించారు.

"వీళ్లదంతా మోసమండీ. పాము పడగలో మణీ ఉండదు, మట్టి ఉండదు. వేళ్ల మధ్య మణి దాచి ఉంచి పడగలోంచి తీసినట్లు నాటకమాడతారు..."

"పాములకి చెవులే ఉండవు. నాగస్వరం అదీ వొట్టి హంబగ్...."

"సినిమాల్లో అలా చూపిస్తారు కానీ పాములు పాలే తాగవు..."

"వాసన మాత్రం తెలుస్తుంది. ఎందుకంటే... మావూళ్లో ఫలసంపెంగ చెట్టు మీద ఎన్ని పాములుంటాయో! ఆ పూలు బలే వాసనలెండి."

"వాసనకి కాదు. ఆ చెట్టు వొత్తుగా గుబురుగా ఉంటుందిగా... అందుకని చేరతాయి."

"మరయితే మొగలి పొదలకు చుట్టుకునుండడమో? నేను నా కళ్లారా చూశాను."

"అది నిజమే కాని పాములు చేరేవి మొగలి వాసనలకి కావు. కొన్ని నెలల కోసారి పాములకి పొరపుడుతుంది. ఆ పొర వాటి కార్యకలాపాలకం తరాయం కలిగిస్తూ వాటికి చికాకు కలిగిస్తుంది. వైబ్రేషన్స్ (తరంగాలు) బట్టి కదలికలను ఏర్పరచుకునే పాముకి పొరవలన తరంగాలు సరిగా అందవు. ఆ అసౌకర్యం నుంచి బయటపడేందుకు మొగలి రేకుల ముళ్లసాయంతో పొరని విదుల్చుకుంటుంది తేలికగా. అందుకనే పాములు ముళ్లతుప్పలని కూడా ఆశ్రయిస్తూంటాయి".

"పాములు పగపట్టడం—"

"అదీ సినిమా కథే"

ఇలా మాటలాడుకుంటున్న గుంపుకి కొంచెం ఎడంగా ఇద్దరు నిలుచున్నారు. ఇద్దరూ పెద్దవారే. మరీ పెద్దమనిషిలా, గంభీరంగా కనిపిస్తున్నాయన —ఇంటి యజమాని. ఆయన పేరు చిదంబరం. అతని పక్కనున్నది, తక్కువ గంభీరంగా కనిపిస్తున్నది చిదంబరం మిత్రుడు విద్యానాథ్. అతని చేతిలో చిన్న రేకు పెట్టె ఉంది.

"తమరు మాటలాపి వొల్లకుంటే..." తను పనిలోకి దిగుతానన్నట్లు ప్రార్థించాడు నాగన్న. వాగుడుకాయలు నిశ్శబ్దమయ్యారు.

"పామునెక్కడ చూశారు? ఎవరు చూశారు?"

"నేను... మొదట ఇక్కడ చూశాను. పాముని అరిచాను. అంతేకాదు అది చరచర పాక్కుంటూ ఆ గోడవేపెళ్ళిపోయింది చిటికెలో..."

"పాము చిన్నదా, పెద్దదా? ఎలా ఉంది?"

"చాలా పెద్దది. టీ.వీ. పాములా పొడవుగా ఉంది కానీ అందంగా లేదు. అసహ్యంగానూ

భయంకరంగానూ ఉంది. నేను చూసేసరికి పడగెత్తుకుని బుస కొడుతోంది. నేను కనక ధైర్యంగా చూశాను. సమయానికి కర్రో, తుపాకో దొరకలేదు కానీ —నేనే అప్పుడే దాన్ని చంపేసుండేవాణ్ణి. అది —అదుగో... ఆ గోడ కన్నంలో దూరిపోయింది —" అన్నాడింటివాళ్ళ పదహారేళ్ళ కుర్రాడు సినిమా హీరోలా ముందుకొచ్చి.

నాగన్న గోడవేపు నడుస్తూంటే —ఇంటి యజమానీ అతని మిత్రుడూ ఒకవేపు కుతూహలంగానూ మరోవేపు మందహాసంగానూ చూడసాగారు. మిగిలినవాళ్ళు సస్పెన్సు సినిమాలా ఉత్కంఠతో చూడసాగారు. నాగన్న ఒకసారి ఆ గోడ కన్నం చూసి... గోడెక్కి... అవతలివేపు దిగి... అటు గోడని పరిశీలించి... మళ్ళీ గోడెక్కి... ఇటు దిగి... సంచీలోంచి సొరకాయ నాగస్వరం అందుకుని —ఊదడం మొదలుపెట్టాడు. ఉదయం పదకొండు గంటల ఎండ ఎర్రగానూ ఎంతో వేడిగానూ ఉంది. నాగన్న తన నాగస్వరంతో పరిసరాలనూదరగొడుతున్నాడు. ఇంటి యజమానీ అతని మిత్రుడూ ముసిముసి నవ్వులు నవ్వుకుంటున్నారు. ప్రేక్షకులు బొమ్మల్లా మిగిలారు. పాములవాడు నాగస్వరం ఊదీ ఊదీ —చెమటలు పోస్తున్నాడు, అలిసిపోతున్నాడు. కన్నంలోంచి పాము మాత్రం రాలేదు. గూండా మీద కోపం వచ్చేస్తూంది వాడికి. తిక్కముండా పాము. తొరగా రాదేం?

కుర్రాళ్ళు చెలరేగడం మొదలెట్టారు. "నాగస్వరం ఓల్డ్ మ్యూజిక్. పాత చింతకాయ పచ్చడి. పాము మోడర్న్‌దేమో... నాగిన్ వాయించు... కొత్త నాగిన్ మ్యూజిక్. రాక్ఎన్‌రోల్... పాప్... డిస్కో స్టయిళ్ళలో వాయించు."

కుర్రాళ్ళ వేళాకోళాలకు మరీ ఒళ్ళు మండుతోంది నాగన్నకి. గూండా ఇలా అల్లరిపెడుతూందేమిటి? రాత్రి ఇంట్లోకి వొదిలే ముందు కోడిగుడ్డు కూడా పెట్టాడుగా లంచంగా? ఏమొచ్చిందీ తెగులు?

"దీని పని ఇలా కాదు. ఓ గుడ్డముక్కా... కిరసనాయిలూ... అగ్గిపెట్టె ఇవ్వండి..." ఇచ్చారు. గుడ్డముక్కని కిరసనాయిలులో తడిపి —గోడ కన్నంలో అదిమి —అగ్గిపుల్లంటించాడు. పొగ... కంపు... నిముషం తిరక్కుండా కన్నంలోంచి తల బయటపెట్టింది పాము. మండుతున్న కళ్ళతో సగం సగం చూస్తూనే చటుక్కున దాని తలని పట్టేసుకున్నాడు నాగన్న. అయితే... పాము కూడా... అంతకంటె చటుక్కున... మెరుపు వేగంతో వాడి చేతిని కాటేసింది! జనం హాహాకారాలు చేశారు. యజమానీ, మిత్రుడూ మాత్రం గుసగుసలాడుకుంటూనూ ముసిముసిగా నవ్వుతూనూ వాడి వేపు రాసాగారు.

"ఫర్లేదు—" అంటూ కాటుమీద మణిని అదిమాడు నాగన్న. నిముషమయినా ఫలితం కనిపించలేదు. యజమానీ, మిత్రుడూ —పిల్లికి చెలగాటమూ ఎలకకి ప్రాణసంకటమూ అన్నట్లు నవ్వుతూ చూస్తున్నారు వాడి అవస్థని.

'ఈ రోజు వంట చేసింది నువ్వే కదమ్మా"?
అమ్మనడిగాడు సుపుత్రుడు
"రుచిని బట్టి కనుక్కున్నావా కన్నా?"
"కాదమ్మా! చారులో తెల్ల వెంట్రుక కనిపించింది. నాన్నగారిది బట్టతల కదా?"
—డి. పాపయ్య
గుత్తి

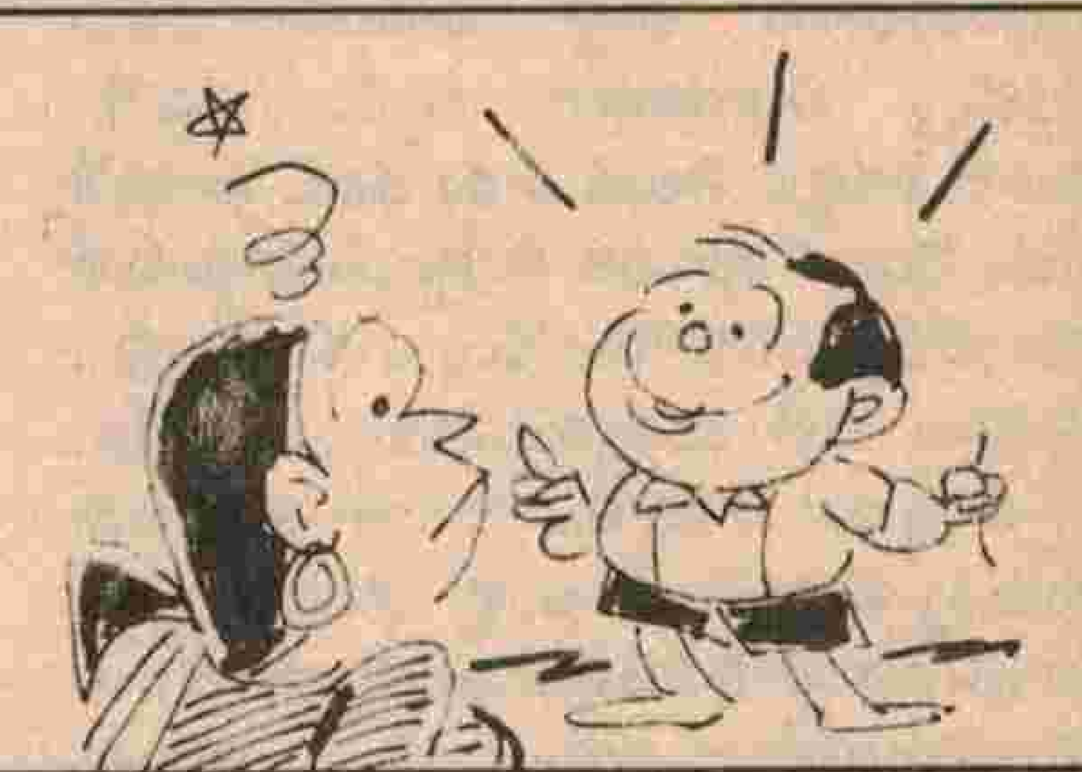

కంగారుగా... తెల్ల ఈశ్వర వేరుని తనే గంధం అరగదీసి కాటుమీద పట్టించాడు నాగన్న. అప్పటికే విషం ఎక్కుతూ నరాలను బాధిస్తూంటే, వాడికి కంగారుగానూ ఆశ్చర్యంగానూ కూడా ఉంది. గూండాకి కోరలే లేవు! తనే పీకేశాడు. అది విషం పాము కానేకాదు. మరి తనకి విషమెక్కుతూందేమిటి? భ్రమ కాదుకద? భయంవల్ల కాదుకద? ఉహుఁ... ఇది విషపు కోరల కాటే. ఎలా జరిగిందిలా? ఎందుకు జరిగిందిలా? వాడు వెర్రిమొహం వేస్తున్నాడు. తెల్లమొహం వేస్తున్నాడు. యజమానీ, మిత్రుడూ చిద్విలాసంగా వాడి దగ్గరకు వచ్చారు. ప్రేక్షకులు ఏం చెయ్యాలో తోచని దిగ్భ్రమతో గుడ్లప్పగించి ఉండిపోయారు.

నాగన్నకి నోట్లోంచి చొంగలూ... నురగలూ... మొదలవుతున్నాయి. వాడికంతా అయోమయంగా ఉంది. గడియో క్షణమో స్పృహ తప్పేట్లుంది. చచ్చిపోతానేమో అని భయమూ, దడా పట్టుకుంటున్నాయి వాడిని. సరిగ్గా అప్పుడు —ఇంటి యజమాని "నీ ప్రాణానికి ప్రమాదం లేదు లే. ఇదేమిటో చూడు..." అంటూ తన చేతిలో ఉన్న పెద్ద అట్టపెట్టెను తెరచి చూపించాడు నవ్వుతూ. నాగన్నకి మతిపోయింది. కళ్ళు చీకట్లు కమ్మేశాయి. తన గూండా పాము —చచ్చి... ముక్కలై... అంటే... గోడ కన్నంలో... తనని కాటేసిన సర్పం... మరొకటి. విషం లేని గూండా కాదు! "బాబోయ్!" ఆర్తనాదమే చేశాడు వాడు.

"నేను పోలీసాఫీసర్ని. నీ గురించి నాకు చాలా రిపోర్టులందాయి. ఇళ్ళల్లోకి పాములని ఒదిలి , ప్రజలను అమాయకులను చేసి భయపెట్టి —వాటిని పట్టడానికి వందలకు వందలు గుంజుకుంటున్నావు. నీకు బుద్ధి చెప్పాలని వారంరోజులై అవకాశం కోసం ఎదురు చూస్తున్నాను. మా ఇంట్లోనే నువ్వు నీ పాముని ఒదిలావు! నిన్న రాత్రి. ఉదయం పాము నా కంటపడడమేమిటి, షూట్ చేసేశాను. కాల్చి పారేశాను..." ఒక్కసారాగి... "ఈయన నా మిత్రుడు. డాక్టరు. పాములను పెంచుతాడు. స్నేక్‌పార్కుందీయనకి. విషంకల పాముని తెచ్చి గోడ కన్నంలోకి ఒదలమన్నాను. నిన్ను కాటేసింది —కోరలూ, విషమూ లేని నీ పెంపుడు పామే అయితే నాటకీయంగా నీ నాగస్వరానికి బయటకొచ్చి నీకు చిక్కేది. అది నిన్ను కపటపు కాటు వేసేది. నువ్వు డ్రామా ఆడి —నకిలీ మణీ, నకిలీ వేరులతో మంచి వ్యాపారం చేసి మరిన్ని డబ్బులు వొడికేసేవాడివి. కాని... నిన్ను కాటేసింది నీ పాము కాదు. మా పాము! నిజం పాము. [illegible]ప్పాము. నీ మోసాలకు కోరలు పీకాలనీ, [illegible] ఆటలు కట్టించి బుద్ధి చెప్పాలనీ ఇలా చేశాను" అన్నాడాయన నాగన్న ముఖంలోకి చూస్తూ.

ప్రాణభీతి... నేరభీతి. నాగన్న భోరున ఏడిచేశాడు. "మోసం చేశానంటే —కడుపు నిండకే బాబూ... పొట్ట గడవకే. అంతే తప్ప మేడలూ, మిద్దెలూ కట్టెయ్యాలని కాదు."

"అత్యాశకు పోక... పాములనాడించుకోడంతో వచ్చిన డబ్బులతో సరిపెట్టుకుని ఉంటే నీమీద ఫిర్యాదులూ వొచ్చేవి కావు, నేను నీ జోలికీ వొచ్చేవాడిని కాను. అత్యాశకూ, మోసానికీ పోయి ఇళ్ళల్లోకి పాముని ఒదిలే నాటకాలాడబట్టే ఇలా ప్రతీకారం. వెంటనే ఈ ఊరు వొదిలి పోతాననీ... మరెక్కడా ఎప్పుడూ ఇలాటి మోసం చెయ్యననీ మాటిస్తే —విషానికి విరుగుడు ఇంజక్షనిచ్చి నిన్ను గండం గట్టెక్కిస్తారు."

"ఊరొదిలిపోతాను బాబూ... అంతగా ఆకలి తీరకపోతే భూమే వొదిలి పోతాను. మోసం చెయ్యను. మరెప్పుడూ ఎక్కడా బుద్ధి తక్కువ పన్లు చెయ్యను. ప్రాణం మీదకి తెచ్చుకో[illegible]" అంటూ ఆయన కాళ్ళమీద పడిపోయాడు కళ్ళ నిండా నీళ్ళతోనూ, సిగ్గుతోనూ.

"తాడి తన్నేవాడుంటే —వాడి తల తన్ని గల వాడు మరొకడుంటాడు. తెలివితేటలేవొక్కరి సొత్తూ కావు. తెలుసుకుని —ఒళ్ళు దగ్గర పెట్టుకుని మసలుకో."

నాగన్నకి —ఆఫీసరు ముఖం —భయంకరమయిన పాము పడగలాగే కనిపిస్తోంది.

అతని కళ్ళు పాము పడగ మీది నల్లమచ్చల కంటె భయం పుట్టిస్తున్నాయి. అతని పళ్ళు విషపుకోరలకంటె వికృతంగా అనిపిస్తున్నాయి. ఆయన —మొత్తం మనిషంతా అమాయకుడిని కాటేసే అతి కుళ్ళు పాములాగే గోచరిస్తున్నాడు. ఆ ఆఫీసరు —పాము మనిషి... మనిషి పాము... చిన్న పాములను తినేసే పెద్ద పాము. అహ... కాదుకాదు. పాముకంటె అతి ప్రమాదకరమయిన మనిషి... సాటి బతుకుని మింగేసే... నీచం మనిషి!

డాక్టరు ఇంజక్షనిస్తూంటే —బాధగా కళ్ళు మూసేసుకున్నాడు నాగన్న —గట్టిగా. ●